

Генерално, брокерите сметаат дека на постојната Берза нема доволна понуда на акции и на обврзници за тргување. Постојано се тргува со акциите од неколку фирми, иако на Берзата котираат околу четириесет компании. Едноставно, на Берзата нема доволно понуда и затоа се очекува дека со формирањето на нова Берза ќе се поттикнат и други компании да котираат на Берзата.

Затоа тие ја поддржуваат иницијативата за нова Берза, со образложение дека само на тој начин ќе се воведат конкуренција и на површина ќе излезе вистинската вредност на компаниите. Тие сметаат дека постојната Берза е саморегулирачка, дека наплатува високи провизии за услугите и дека не овозможува развој на пазарот на хартии од вредност.

Пишува: Арсен КОЛЕВСКИ

Иницијативата за формирање нова Берза за хартии од вредност на македонскиот пазар уште на стартирањето почна да добива поддршка, како од бизнисмените, така и од брокерските куќи. Познавачите велат дека нема никакви законски пречки за реализација на оваа иницијатива, а брокерските куќи позитивно ја оценуваат иницијативата со образложение дека постојната Берза има монопол, не нуди којзнае какви услови за котација на домашните компании и не овозможува развој на пазарот на хартии од вредност.

Но, за волја на вистината, во време кога Македонска берза за хартии од вредност доживува експанзија, заговорниците за нова Берза не објаснуваат по кои критериуми и кои фирми ќе котираат на истата, кој ќе ја има контролната функци-

КОНКУРЕНЦИЈАТА Е ДОБРА, НО ВО РЕГИОНОВ И ВО СВЕТОТ ИМА ОБРАТНА ТЕНДЕНЦИЈА И БЕРЗИТЕ СЕ ОКРУПНУВААТ - ИВАН ШТЕРИЕВ, ДИРЕКТОР НА МАКЕДОНСКАТА БЕРЗА

УШТЕ ЕДНА БЕР ГОЛЕМИТЕ ПРО

СО НОВАТА БЕРЗА СЕ ОЧЕКУВА НА ПОВРШИНА ДА ИЗЛЕЗЕ ВИСТИНСКАТА ВРЕДНОСТ НА КОМПАНИИТЕ И ДА СЕ РАЗВИЕ ПАЗАРОТ НА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

Иако Македонија е меѓу последните земји во регионот каде сè уште нема инвестициони фондови, по сè изгледа, наскоро ќе имаме две берзи. Во тек е и првата обука на инвестиционите советници, чија основна задача ќе биде да ги информираат малите инвеститори во кои акционерски друштва и за каква цел да ги вложуваат парите.

Појавувањето на првите инвестициони фондови на пазарот за хартии од вредност е повеќе од потребно, велат експертите, бидејќи така ќе се минимизира ризикот од шпекулативни вложувања. Какви ќе бидат искуствата со двете берзи, останува набрзо да дознаеме.

ЗА ЌЕ ГИ "ЛОВИ" ФИТИ!

ја на берзанското работење, ниту што би постигнале со истата, на мал пазар како што е Македонија. Немаат ниту одговор зошто не се лобира за спојување на балканските берзи во една, наместо постојаното создавање паралелни институции во сите сегменти на општеството.

ДИЛЕМИ

Ваквата иницијатива за формирање нова Берза во земјава е прифатлива и за Иван Штеријев, актуелен директор на Македонска берза за хартии од вредност. За него тоа формално-правно и законски е можно. Тој ја поздравува конкуренцијата, но нагласува дека во регионот и во светот има обратна тенденција и берзите се окрупнуваат.

"Неодамна се споија двете берзи во Хрватска и во Романија. Која е логиката и која е таа големина на стопанството и на бизнисот во Македонија да се формира нова, кога се знае дека единствено во Црна Гора има две берзи, а во останатите земји, кои се поголеми и од нашава, една е доволна", вели Штеријев.

Со сличен став се и дел од експертите во оваа област. За нив оваа иницијатива е несериозна, бидејќи работењето со Берзата е сериозна работа, а пазарот во Македонија е премал за уште една.

Според експертите, нам ни е потребно да се направи проценка дали ако се отвори нова Берза, ќе може да се оствари профит во работењето и бизнисот да биде исплатлив.

Наспроти ова, ставот на Сојузот на стопански комори на Македонија - ССК е да поддржи секаква иницијатива, која ќе ги динамизира берзанските активности.

"Даваме поддршка за сите иницијативи со кои ќе се обезбеди пофлексибилен пристап за фирмите кои имаат потенцијал да излезат на берзата, ќе се зголемат можностите за финансирање на малите и на средните претпријатија и ќе се обезбеди потранспарентно котирање на фирмите", изјави Венко Глигоров, претседател на ССК.

Во Комората сметаат дека постојната Берза ги штити само големите претпријатија и не ги санкционира шпекулативните активности, со кои се влијае на зголемувањето, односно на намалувањето на вредноста на акциите. Доказ за тоа е стопирањето на продажбата на акциите на одредени компании, што се случуваше во изминатиов период. Воедно се сомневаат дека одреден мал број луѓе и банки влијаат на работењето на оваа Берза, создаваат административни и други бариери за влез на нови компании и на тој начин го попречуваат развојот на пазарот на капитал.

НОВИНИ

За експертите е добро тоа што тргувањето на Берзата секој ден урива рекорди во остварениот промет, но мора да се биде претпазлив, зашто доаѓа време кога ќе се појави недостиг од акции и од обврзници за тргување.

Покрај ова, тие препорачуваат, освен акции, на пазарот за хартии од вредност да се појават и општинските обврзници, како евтин и сигурен извор на финансирање нови проекти.

"Досега 17 милиони евра на домашни

инвеститори се свртеа на Берзата, што не е мала работа. Сега, замислете кога би имале нови инструменти на пазарот на капитал, кога тие пари би се инвестирале во компании, така што би биле искористени за развојни проекти, ефектот секако би бил многу поголем", велат познавачите на берзанското работење.

Допрва ќе се анализира колку општините имаат капацитет да го користат овој начин на финансирање. Бидејќи станува збор за хартии на долг рок, пожелно е политиката да не влијае на работата на општините.

Општинските обврзници ги има речиси на сите финансиски пазари во регионот. Кај нас постојат само како законска можност. Освен општините, и компаниите можат да издаваат корпоративни обврзници и така да прибираат свежи пари за нови проекти. Но, искуствата покажуваат дека за менаџерите сè уште најсигурен извор на финансирање се банкарските кредити, без оглед што тој капитал е поскап.

А дека засега на Берзата работата оди како подмачкана, потврдува и фактот што првиот инвестиционен фонд на Македонскиот пазар за хартии од вредност се подготвува да стартува со работа. Во постапка е неговата регистрација, а основач е словенечката брокерска куќа "Илирика", која во матичната земја има десеттина такви фондови.

Паралелно со домашниот, Словенците ќе регистрираат уште еден фонд во земјава, кој ќе работи на глобално ниво.

"Преку локалниот фонд пари ќе се вложуваат во акции во Македонија, но и во регионот, а од глобалниот во цел свет", изјави неодамна Златко Јенко, менаџер во "Илирика инвестмант" од Словенија.

Менаџерите велат дека го формираат првиот инвестиционен фонд за да ги заштитат вложувањата на малите инвеститори во Македонија. Според нив, ризикот е помал ако парите се вложуваат во фонд, отколку ако директно одат во акции. Предноста е во тоа што не треба постојано да се следи тргувањето, за тоа се грижат фонд менаџерите.